

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lél anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăci nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Țerănime decăzută.

Am scris în numărul trecut al foii noastre despre procesul fără seamăn al țeranilor otrăvitori din H. Mező-Várhely. Îi zicem fără seamăn, căci o bandă de otrăvitori așa de bine organizată, care se-și îndeplinească ticăloasa meserie cu o așa calculație, încă nu s'a mai pomenit de când e lumea.

Sunt două săptămâni trecute, de când s'a început pertractarea la tribunal cu acești păcătoși. În cursul pertractărilor s'au descoperit lucruri, cari pe lângă cele știute până acum, te pun în uimire și te umplu de groază. La început cei șapte acușați ziceau, că sunt nevinovați, dar' incurcați cu întrebările și dovediri cu martorii, recunosc păcatul, se desvluiesc unii pe alții, ba mai destăinuesc crime nouă, așa că se fac arestări de nou și se desgroapă alți morți. Și acum ese la iveală grozăvenia. Au trebuit să se desgroape oameni omorâți cu otravă acum 12—13 ani, așa dar' otrăvirile se fac de zeci de ani, nedescoperite și nepedepsite.

Aceasta este, care te îngrozește, ear' alta s'elbătăcia și lipsa de ori-ce simț omenesc, cu care acești neoameni își s'elvrșeau crimele. Unde s'a mai pomenit, ca un om se-și otrăvească tată, mamă, copii și nevastă, urmându-și această meserie de omorător ani de-a rîndul, fără muștrarea conștiinței. Apoi mamă ca la acest neam de oameni unde află, se-și otrăvească bărbatul și patru copilași nevinovați, fără să se teamă de mânia ceriului. Și așa mai departe, sora otrăvește pe soră, stăpânul pe servitoare, un șir nesfârșit de păcate și nelegiuri.

Și pentru-ce se fac toate aceste? Pentru bani, ca după moartea celor otrăviți, otrăvitorii se-și scoată banii, pe cari și-au asigurat jertfele și apoi se ducă zile dalbe. Adecă și pricina care-i îndeamnă la crimă este josnică. Otrăvitorii calcă în picioare cele mai gingașe simțuri ale inimii omenesti, de cari țin seamă chiar și s'elbaticii, căci nici la aceștia nu se întemplă, ca părinții se-și omoare copii și copii pe părinți, sora pe soră ș. a. Otrăvitorii unguri își vînd sufletul fără nici o teamă și stăpâniți numai de dorul de a câștiga bani.

Toate aceste ne arată, că poporul maghiar de rînd, țerănimea, este în o stare decăzută. Un popor, în sinul că-

ruia se ivesc astfel de oameni, lipsiți de Dumnezeu și de lege, de sigur, că se află în o prăpastie plină de păcate.

Eată unde au ajuns Maghiarii în anul millenar cu poporul lor, pe care îl încarcă cu atâtea laude. Pe lângă aceea, că tocmai poporul acesta e, la care, în urma legilor păgâne se lățește neconfesionalitatea, adecă lăpădarea de legea creștină, acum es la iveală și aceste nelegiuri, cari ni-l înfățosează în casa și familia sa încărcat de cele mai negre păcate. Sîntem obișnuiți cu multe fără-de-legi petrecute în această țeară, dar' inima ni-s'a umplut de scârbă, vîzînd barbariile descoperite în Hodmező-Várhely.

Bun progres, bună înaintare au făcut Maghiarii în o mie de ani în mijlocul Europei culte! Pot face ei „Kulturregleturi” cât de multe, căci toate în zădar sînt; în ceea-ce e născut omul, în aceea și moare. S'elbatici au fost și s'elbatici vor rămănea în totdeauna. Tot pasul, ce cred ei că îl fac spre înaintare, e spozială numai; faptele ne arată, că nu numai clasele lor de sus, cari țin frânele puterii în mână, sînt stricate, dar' și poporul de rînd, țerantul, talpa țerii. Și e rău de tot, când la o națiune se molipsește de păcate și corupții și țerănimea, care este temeiul natural al unui popor, din care es mereu puteri nouă, cari întineresc și dau putere întregii națiuni.

Cum va putea da puteri nouă și vigoroase din sinul seu țerănimea maghiară, când ea însăși e plină de păcate, fără base morale și intrată în un noroiu de ticăloșii?

Noi trebuie să ne bucurăm, că poporul nostru ni-se înfățosează cu totul altcum. Trebuie, asemănându-l cu poporul maghiar, se-i admirăm blîndeța și omenia lui și mai pe sus de toate acel puternic *temeiul moral*, pe care basat își trăește Românul cu cinste și omenie întreaga sa viață, cu sufletul senin și conștiința liniștită, ca o zi senină de vară.

Ear' când în fața acestei vieți senine, ni-se arată icoana neagră a vieții țerantului de pe Alföld, plină de murdării și păcătoșii, trebuie să ne întoarcem cu scârbă capul dela ea și fiecare din noi să zicem: Doamne, laudă și mulțumită Ție, că nu m'ai pedepsit să fac parte din acest popor trufaș, dar' decăzut.

Earăși proces. Am zis și o repetăm, că procesele politice puse la cale împotriva noastră n'au sfârșit. Cel mai harnic și prin urmare cel mai „patriotic” tribunal întru urzirea proceselor împotriva „agitatorilor” este acum, după tribunalul din Alba-Iulia, cel din Arad. În scurtă vreme vor sta înaintea acestui tribunal mai mulți Români din Curtici, pentru a-și da seamă de ce, și din al cui îndemn au strigat ei cu ocaziunea tîmbălăului millenar făcut și în Curtici „Trădească nația românească!” Asta e adecă crima pentru care sînt dați în judecată Românii: Cornel Mladin, neguțător; Dumitru Palco, Pavel Hodgean, George Bătănean, Flora Bolboacă, Traian Dan, Ioan Ursu, Mitru Andreiu, Ioan Haiduc, Teodor Moș și Nicolae Muntean, econom, toți din Curtici (comit. Aradului).

Apărătorul acușărilor va fi dl Dr. Ioan Suci, avocat în Arad.

Tare ne îndulcesc stăpînitorii noștri pentru înfrățirea cu ei!

Nouele școale de stat. Ministrul de școale Wlassics de drag ce are naționalitățile, vrea earăși să le fericească cu școale nouă de stat. Vrea adecă să ridice 116 de școale prin ținuturile locuite de naționalități, și anume prin astfel de comune, în cari nu sînt școale, dar' sînt cel puțin câte 30 de copii obligați să umble la școală. Salarul învățătoresc îl plătește ministrul din lada țerii, ear' dela comune cere numai localitatea potrivită pentru școală, precum și îndatorirea de a purta speșele încălzitului și luminatului.

„Cultura” maghiară trebuie lătită în tot chipul chiar și cu tocmeală!

Școalele noastre și ministrul. Să vedă, că guvernul vrea să facă în cele din urmă și pasul hotărîtor pentru supunerea și maghiarisarea școalelor noastre, a nămaghiarilor. Ziarul guvernului, *Nemzet*, vestește aceasta, ca o cobă, punîndu-ne în vedere apropiata revisuire a legii școlare, în scopul de a se lua școalele din mîna confesiunilor, sau cel puțin de a da guvernului putere nețermurită asupra lor. *Nemzet* zice: „Dacă școala de naționalitate cîrrespunde azi cerințelor legii, ministrul stă despoiat de ori-ce putere în fața ei. De aceea e de lipsă revisuirea, căci trebuie dată guvernului puterea ca să poată nimici școalele cari sînt împotriva ideii naționale (maghiare).”

Luăți și încheideți numai și școalele, că Doamne, cum mai lățiți și prin aceasta mulțumirea între popoare!

Crisa în România. După-ce dl Sturza și-a retras abdicerea, a urmat crisa în minister. Ministrii *Cantacuzino* (dela finanțe) și *Stoicescu* (la trebile din afară) au eșit din minister și regele a însărcinat în mod provisor cu conducerea trebilor financiare ale țerii pe dl *V. Lascar*, ministru de interne și pe dl *Aurelian* cu afacerile din afară.

Accastă deslegare, lasă că e numai provisoră, în cameră și senat a fost primită rece; astfel crisa se va continua...

De-ale gendarmilor. Din Pesta se vestește, ca ministrul unguresc de război, în înțelegere cu ministrul de interne, a hotărât earăși înmulțirea gendarmilor. Comandele de gendarmi au primit porunca să împlinescă numărul de gendarmi statorit acum în urmă și să primească în serviciul gendarmeresc numai astfel de oameni, în cari pot avea deplină încredere.

Nu-i vorbă, gendarmii trebuie să fie oameni de încredere, căci altcum cum ar fi adeseori și acusatori și martori în potrive »valchilor tulburători«.

Deputații români bucovineni. În Bucovina au fost aleși pentru parlamentul din Viena 6 deputați români. Aceștia și-au întemeiat un club, cu numele »Clubul Românilor«, fiind ales de președinte mareșalul Bucovinei, deputatul I. Lupul.

Cu toba...

Multe isprăvuri fac stăpânuitorii noștri și slujbașii statului pentru înaintarea maghiarizării, dar' ca să se bată și toba pe sate, vestindu-se în gura mare, că cutare învățător »harnic și patriot« a fost premiat pentru-că a învățat cu bun rezultat pe copii limba maghiară, încă n'am auzit. S'a întâmplat însă și această mirozenie pe Valea-Almajului (comit. Caras-Severin), unde e inspector școlar Dr. Dengi.

Etă ce ni-se scrie despre această nouă ispravă millenară:

Bozovici, 24 Martie 1897.

Având privilegiul a cetii și eu mai multe foi, am băgat de seamă între altele, că în concursurile publicate de dl inspector regesc Dr. Dengi pentru ocuparea posturilor de învățători comunali din comitatul nostru Caras-Severin, până la anul 1894 se îndatorau învățătorii și cu cântările bisericesti pentru plata anuală de 300 fl.; dar' de atunci incoace când devine un post vacant nu se mai vede nici într'un concurs cererea îndatoririi învățătorului de a cânta sau barem a

învăța școlarii să cânte în biserică. — Acum în fiecare comună devenind postul vacant, se ridică salariul învățătorului dela 300 la 400 fl. Aceasta e foarte bine, dar' e de tot șoadă condițiunea ce o pune dînsul și care în cât știu eu nici un alt inspector în toată Ungaria nu obicinuește a o folosi, anume ca competenții până la terminul concursului să se prezenteze în persoană la dl inspector, — bag seamă încărcăți cu cunoștința limbei maghiare — fiind-că dl inspector nu se încrede nici în atestatele de calificățiune ale învățătorilor, ci în interesul limbei și ideii de stat voește a se încredința în persoană — despre știința învățătorilor în ale limbei maghiare. Săptămâna trecută spre marea mea mirare, am văzut și auzit un polițaiu bătînd toba prin comuna noastră și publicînd, striga cât putea de tare: »Vi se face cunoscut, că dl învățător Anton Craia din Rudaria a căpătat 50 fl. bani gata, pentru-că a învățat școlarii limba maghiară«.

Știu bine, că dl inspector nici-odată n'a fost nici în comuna noastră, decum să fie fost la Rudaria, ca să vadă și să audă pe școlarii de acolo salutînd: *io răgîlt!* și *io nu pot!* Totuși dl inspector fără a cunoaște Valea-Almajului a aflat de bine să dea remunerație din casa statului unui învățător bogat, pe când mulți alți învățători săraci, după multă osteneală și sirguinta lor în școală nu pot căpăta regulat nici salariul de 300 florini.

Așa se vede însă, că învățătorul Anton Craia s'a înfătoșat bine încărcat cu cunoștința limbei maghiare la dl inspector, de nu numai i-a dat 50 de arginți — banii lui Iuda — dar' i-a făcut și cinstea de a vesti aceasta cu toba, ca să auză acest lucru și »proștii de olahi« cari nu cetesc foi.

Abonentul nr. 6614.

FOIA.

Darul omului sărac.

— Anecdota. —

Tot despre regele Mateiu Corvinul am să vă povestesc o istorie.

Pe timpul lui locuiau într'un sat 2 vecini, unul foarte bogat, ear' celalalt foarte sărac.

Cel sărac avea copii mulți și nu mai știea cum să-i impace eu cele de lipsă. Odată îi veni în minte să meargă la regele și să ceară ajutor. Regele cel bun și drept — gîndea el în sine — de sigur îl va ajuta în lipsă.

Omul meu s'a pus și a luat un bostan, mare și frumos, care crescuse în grădina lui, voind a-l face cinste regelui. Regele luă darul omului sărac cu mulțumită și după-ce aflase despre starea lui adevărată, îl cinsti cu 200 de ducați, după cum erau banii pe vremea aceea. Își poate ori-cine închipui ce

bucurie mare cuprinse pe bietul om, văzîndu-se deodată astfel ajutat, încât putu acum mai ușor trăi cu numeroasa lui familie. Astfel dăruit se întoarse acasă și spuse la toți despre întîmplarea sa norocoasă.

Vecinul lui cel bogat auzînd toate, începu a-l pismui. După multă batere de cap își făcu următorul plan: »Dacă regele pentru o roadă de câmp a dăruit 200 de ducați, atunci dacă îi voi duce eu boii mei cei mai frumoși ca dar, de sigur mă dăruiește cel puțin cu un sac de bani.

Îndată plecă cu 4 boi dintre cei mai frumoși, și îi predă ca cinste. Regele auzise de mai înainte despre natura pismăreață a acestui om, de aceea porunci să i-se aducă bostanul pe care îl căpătase dela omul cel sărac și îl întrebă:

— Vezuta-i tu cândva un bostan așa frumos?

— Nici odată, Măria ta, fû răspunsul. Ei bine, zise regele, bostanul acesta creșcu la vecinul tău, dar' tu n'ai astfel de bostan, de aceea îi-l dăruiești și-l duci

SCRISORI.

Cale greșită.

Bileag, 28 Martie n.

Onorată Redacțiune!

Prin scrisoarea aceasta voi să vă fac cunoscută starea școlii rom gr.-cat. din Bileag.

Comuna Bileag este așezată lângă rîul Șieu, comitatul Bistrița-Năsăud, tractul protopesc al Bistriței și este o comună amestecată, constătătoare din vre-o 40 familii Români și vre-o 80 familii Sași. Fiecare din aceste două nații își are școlile lor proprii.

Ce se ține de școala săsească ea este corăspunzătoare în toată privința. La școala rom. gr.-cat. este încă mult de dorit. Zidirea școlară este bună și corăspunzătoare. Dar' ce se ține de învățămînt am de însemnat, că până la anul 1895 a fost bătrînul învățător C. Feldrihan, care puțin spor a făcut. Acum har Domnului, e pensionat.

În locul lui a fost ales de învățător tinărul Gavrila Hordoan. Acesta văzînd starea decăzută a școlii, și-a dat toată sîlînța, ca să o ridice din noroiul în care zăcea. În scurt timp a întemeiat un cor. În anul trecut, în 18 Ianuarie, cu ajutorul coriștilor a dat o serată literară. Resultatul seratei a fost uimitor, după cum s'a publicat aceasta în »Foaia Poporului« din anul trecut.

La examenul de vară a arătat cu băieții o înaintare însemnată.

În semn de recunoștință pentru toate acestea și în loc ca să-i ridice plata, la 300 fl., poporul a început a-l prigoni.

În zădar au fost vorbele preotului local M. Bungărzean, ca să lumineze pe oameni și să-i aducă la calea cea adevărată, ei au ținut calea apucată.

Începutul acestei turburări de popor l'a făcut învățătorul Ioan Roman din Ocița, care avînd muere din Bileag, a voit și voește să fie el ales. Așa a făcut fel de fel de uneltiri prin comună; pe învățătorul Hordoan l'a arătat la inspectorul de școale din Bistrița, că nu are plată de 300 fl. cerută de lege, ear' oamenilor din sat le făgăduiește, că le va fi învățător cu plată și mai mică decît Hordoan și nu-i trebuie 300 fl.

Poporul firește crezînd vorbelor înșelătoare ale lui Roman a zis: Pentru-ce se

acasă; eu cred că pentru cei 4 boi, pe cari mi i-ai adus ca cinste, nu te pot dărul cu ceva mai prețios decît cu bostanul acesta, care m'a costat 200 de ducați. Ear' boii îi dăruiește vecinului tău, care e sărac și are lipsă de ei.

Bogatul, înșelat în nădejdea lui, plecă rușinat cu bostanul cătră casă. Un sătean.

Poesii populare.

Din Seleuș-Cigirel.

Culese de Șandru Vasile, june.

Frunză verde, tîu sărat,

Măndrulița m'a lăsat,

Dar' nu mi tare bănat,

M'a urit pentru minciunii,

Căci acum de două luni,

Ea mă tot batjocorește,

Cu mine nu mai vorbește.

Te-am văzut mîndră de mult,

Că pe mine m'ai urit,

Dar' și eu te-oi păcăli,

ridicăm salariul învățătorului, când putem se avem și mai puțin. Pentru delăturarea răului a eșit la fața locului, domnul protopop dar' nu s'a isprăvit nimic.

Poporul din Bileag a apucat pe o cale greșită și dacă nu va părăsi-o, în scurt timp are să-și pierdă școala, cel mai scump tezaur.

Apoi dacă se va face școală ungurească (de stat) va fi mai ușor? Vă înșelați, popoarelor din Bileag! Tot voi veți plăti și pe învățătorul cel ungurec și încă nu cu 300 fl. ci cu 500, scoși tot de pe spatele voastre.

Și apoi mai bine va fi, că limba voastră să fie scoasă din școală și batjocorită? Popor din Bileag, trezește-te până nu e târziu, nu da ascultare uneltirilor, și-ți implinește cum se cuvine datorința față de școală.

Submunteanul.

Să nu ne descurăgăm.

Zgribești, 27 Martie 1897.

Onorată Redacțiune!

Subscrisul, fiind numit din partea autorităților bisericesti de inv. la școala gr.-or. română din Zgribești, au venit la mine mai mulți tineri cu rugarea, ca să întemeiez de nou fostul cor vocal, care deja a încetat de a mai fi. În mine ardea dorul de a întemeia un cor, însă nu-mi arătasem încă această dorință, fiind încă strein în comună și voiam, mai întâi a face cât de cât cunoștință atât cu bătrânii cât și cu tinerii poporului. Văzând acum această rivă a tinerilor, m'am pus numai decât pe lucru și sprijinit mai virtos de bravul și harnicul neguțator român, Petru Panga, din loc, am și înfiuțat un cor de 24 tineri, toți ca niște brazi. Dar' ca în multe părți, așa și la noi, satana în-pintenat, a luat formă omenească și ne-a pus fel și fel de pedeci, așa încât a ajuns cauza până la comitetul parochial. Într'o zi ne pomenim, că comitetul se adună în ședință, cu acel trist gând, de a discuta, că oare să se întemeieze de nou corul de până aci sau nu, de oare-ce să zice că cu înființarea a speșat atât biserica, cât și singuraticii o sumă însemnată, și totuși nu s'a făcut nimic. Aceasta a fost un lucru curios și ar fi avut poate înțeles, dacă ar fi cerut cineva vre-un ajutor material dela comitet, afară de ajutorul moral, obligându-mă eu a da chiar și lemne de ale

mele pentru încălzirea salei și a învăța tinerii fără nici o plată, a procura și cântările de lipsă pe speșele mele. Dar' propunătorul și lășitorul acestor idei a rămas pe jos și noi ne-am căutat de lucru. După aceasta la vre-o două trei zile bag de seamă că mai mulți coriști încep a șovăi. Am știricit după cauză, și 'mi-s'a răspuns că cutare și cutare, (nu voesc a aminti deocamdată și numele) îndemnat earăș de altul, a început a înfrica coriștii dar' toate au fost înzădar.

Văzând eu uneltiri de aceste, am adunat tinerii și vorbindu-le și arătând răul uneltirilor, i-am câștigat pe tineri, așa, că în loc de a se dizolva corul s'a mai întărit, căci au mai intrat mai multe tinere și tineri în cor și așa cu ajutorul lui Dumnezeu, corul bărbătesc se va schimba în cor mestecat de bărbați și femei. Nrul coriștilor e 46.

Eată deci st. cetitori cum trebuie să lupte Românul, luați pildă, dela bravii tineri din comuna noastră, și când necasurile vor fi mai mari, atunci să ne stringem mai cu putere la olaltă și să ne aducem aminte de cuvintele:

„Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere
Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește“

În deosebi e vrednic de laudă fruntașul locuitor Naum Panga, care în fruntea celor 3 feciori ai sei, dintre cari unul e neguțatorul P. Panga, face fală întregii comune.

Numele bravilor tinere și tineri cari s'au înscris ca coriști este:

Maria Panga, nora bătrânului N. Panga, Iconia Todor, Scumpina Stan și Zamfira Cornean, neveste; apoi Maria Irimie, Eva Pêrvu, Maria Pușca, Elena Căprar și Maria Drăghina, june ficioare; Iulian Fêrcea, Antonie Panga, Nicolae Panga, ficioarii bravului bătrân Nicolae Panga; Ioan Zorlențan, Damaschin Todor, Trandafir Tablă, Romulus Vernica, Ioan Pêrvu, Dimitrie Căprar, Ioan Cherciu, Antânie Daju, Petru Stan, Petru Stanciu, Petru Ghera, Petru Țerovan, Dimitrie Drăghina, Dimitrie Văcariu, Ilie Orășan, Dimitrie Minea, Dimitrie Șereți, Antonie Minea, Ilie Zorlențan, Dimitrie Miloș Silviu Ogășan, Ioan Țerovan, Petru Cinca, Petru Cherciu, Dimitrie Zgribea, Dimitrie Pușca și 9 școlari.

I. I. Jurca, teolog abs., inv.

Petrecere spre folosul școlai.

Berind, la 10 Martie.

Onorată Redacțiune!

Comuna noastră Berind este o comună curat românească afară de două familii jidane, dar' până acuma, deși am dorit să avem un învățător calificat, nu am avut norocirea de a ni-se implini dorința până la începutul anului școlar 1896—7, când eată că în luna lui Septemvrie am putut să avem plăcerea de a privi în mijlocul nostru pe un învățător cum se cade. Numele lui este Basiliu Pop, un tiner care întru toate corăspunde chemării sale de învățător.

Încă din toamnă dînsul 'și-a dat un zel neobosit spre a întemeia un cor cu pruncii, și în una din Dumineci 'l-am văzut cu pruncii în biserică cântând sfânta liturgie în două voci. De atunci încoace mai în toate Duminecile auzim sfânta liturgie cântată de înșiși copiii noștri.

'Și-a arătat zelul și mai departe, muncind într'una pentru școala noastră, voină a o ridica la o stare înfloritoare. 'I-a lipsit însă mijloacele de învățământ, și deci a făcut un concert și petrecere populară, în 28 Februarie n. Programul a fost:

Partea I.: 1. „Hora unirii“, 2. „Cuvânt de deschidere“, ținut de domnul Samoil Pop, preot, 3. „Sub Stefan-Vodă“, 4. „Dreptatea lumii“, anecdotă populară de T. Speranță, predată de dl Basiliu Pop, învățător, 5. „Ivan Bețivul“, poezie populară, cântată de corul elevilor, 6. „Fantasie și realitate“, predată de Teodor Balaș, elev și dl B. Pop, 7. „Sus opincă“, poezie populară.

Partea a II-a: 1. „Bujorul“, poezie populară cântată de elevi, 2. „Tatăl și fiul“, dialog, predat de Daniel Drega și George Pop, elevi, 3. „Cât trăești să nu iubești“, poezie populară, cântată de elevi, 4. „Vocea unui tiner“, de Alexandri, predată de dl B. Pop, 5. „Bădișorul“, poezie, cântată de elevi, 6. „Cuvânt de închidere“ ținut de dl B. Pop, 7. „Țeranul Român“, marș național.

Prețul de intrare a fost de două persoane 50 cr.

Abia am așteptat momentu, în care să auzim concertul de care la noi nu s'a mai pomenit. Inima ne sălta de bucurie văzând pe zelosul domn învățător stând în mijlocul elevilor, și s'a început concertul. Dl preot în cuvântul de deschidere a arătat zelul neobo-

Cu tine n'oi mai vorbi,
Și m'oi duce pe uliță,
Și 'mi-oi căpăta leliță,
Mai mândră și mai frumoasă.
Nu ca tine scurtă, groasă,
Mai mândră și mai năltuță,
Nu ca tine hârboicută,
Mai mândră, mai sănătoasă
Nu ca tin' picior de coasă.

Frunză verde iedera,
Fetele din Pâncota,
Ia pe tatăl lor de chică.
Și-l duce pân' la potică,
Să-i cumpere serăciă,
Giaba că-i numai obele,
Să-i cumpere rumenele,
Rumenele cu mirța,
Serencică cu tabla,
Batăr cât s'or rumeni,
Fete ca la noi n'or fi,
Că la noi sînt mai frumoase
Ca piciorul dela coasă,
Piciorul dacă-l tocmești,

Stai în loc și odichnești
Și fetița când o joc,
Stau în loc și-i dau noroc.

Bate vîntule cât poți,
Dorul din lume să-l scoți,
Și bate cu vîfor rău,
Să scoți și doruțul meu,
Că nu-l mai pot alina,
Fără 'n brațe la mândra.

Frunză verde trandafir,
Hai mândră să ne 'fubim,
Că e vremea de iubit,
Că câmpul ne-a fuverzit,
Unde calci, urmă nu faci,
Unde șezi, nu te mai vezi,
Mândră, dracu-o mai văzut
Grădina fără pîrlaz,
Dragoste fără necaz.
Mândră, dracu-a mai văzut
Grădinuță nesăpată,
Și dragoste nestricată.

Din Hiria.

Culesse de Gligor Oltean, june.

Arză-l focu de om hîd
Nici la moară n'are rînd,
Dar' omul care-i frumos
Cum ajunge toarnă'n coș
Leagă sacu, merge-acasă
La copii și la nevastă
Da zeu omul care-i hîd
Nici la moară n'are rînd
Stă pe țermuri tremurînd
Uitându-se la morar
Părându-i zilele mari,
Acea nu-e femeie
Care n'are la brău cheie,
Să mănânce și să beie
Pe bărbat dracu să-l ieie.
De nu 'ți-ar fi lele milă
N'ai veni după grădină
Tot rîzînd cu furca'n mână,
De nu 'ț-ar fi lele dor
N'ai veni după ocol
Tot rîzînd cu capul gol.

sit al dlui învățător și 'l-a rugat ca și de aci înainte să aibă același zel și iubire de școală. Celelalte toate au mers bine. „Dreptatea lumii“ a stîrnit mult rîs în popor. După aceea am rămas încantați de dialogul „Tatăl și fiul“. Trebuie să amintesc și cuvîntul de închidere, care a fost ținut de dl învățător. A vorbit cu un zel înflăcărat despre folosul școlii, cum trebuie să fie poporul față de școală etc. și 'și-a sfîrșit vorbirea cu niște cuvinte cari ne-au pătruns adînc.

La 5 ore după-ce s'a fînit concertul s'a început petrecerea, care a durat pînă la 7 ore, cînd s'a dat o cină comună. La masă a tostat dl preot S. Pop, accentuînd zelul dlui învățător. După aceea a mai tostat și dl învățător, mulțumind prezențelor că 'și-au dat osteneala de a lua parte la concert și în deosebi dlui preot, care deși un bărbat de peste 70 ani, nu a cruțat osteneala de a fi de față. După masă s'a început earăși petrecerea însă numai pînă la 9 ore, căci s'a iscat un foc în comună și astfel ne-am împrăștiat. Venitul a fost 12 fl. 50 cr., din cari dl învățător va procura obiecte de învățămînt.

Unul dintre cei de față.

DIN TRECUTUL NOSTRU.

Constantin Brâncoveanu.

Sub domnia cea lungă a lui Vodă-Brâncoveanu Muntenia a avut să sufere mult de predăciunile și jefuirile, ce le făceau mai fără conținere oștirile streine: Nemți, Turci, Tătari ș. a. ear' de altă parte era foarte împovărată cu sarcini de-ale răsboiului, precum care cu boi, cirezi de vite, mii de lucrători și care cu bucate ș. a. cari trebuia an de an să le dea, pe lângă darea cea mare, ce o plătea.

Pe această vreme Turcii au purtat multe răsboaie, aproape fără întrerupere. La începutul domniei lui Brâncoveanu erau încurcați în răsboiu cu Nemții.

Brâncoveanu stătea pe partea Turcilor, temându-se a se alătura la creștini.

De aceea generalul neamț Heisler, intră în țeară și voi să pue mîna pe el.

Brâncoveanu fiind înștiințat, fugi din București spre Dunăre, cerînd ajutor dela

Strigături populare.

De pe Murăș.

Culese de *Augustin Ocnean*, student din comuna Mișcreac.

Știi tu, mîndră acum un an,
Dintr'un măr ne săturam,
De-am avea mere cu sacul,
Nu ne-am da unul la altul.

Vai de mine mult doresc,
Cu mîndra să mă 'ntălnesc,
Trei zile să-'i povestesc,
Trei zile-'mi pare puțin,
Nu-'i săptămîna deplin,
Trei zile-'mi pare un cîas,
Povestind de-al meu năcaz.

Uscate-ai, mîndră, ca vîntul,
Și nu te-ar răbda pămîntul,
Că tot la tine-'mi stă gîndul.
Uscate-ai din brău în sus,
Ca foaia de cucuruz.
Uscate-ai din brîu în jos,
Ca foia de ovăș.

Turci. La porunca Sultanului au intrat în țeară 50 mii de Tătari, cari însă n'au dat față cu Nemții, de oare-ce acestia s'au retras. Tătarii atunci pustiiară cumplit țeara pînă pe la Buzău și se întoarseră înderept, încărcăți de prăzi.

Nu mult după aceasta alte oști turcești și tătărăști prădară țeara, în trecere spre Ardeal, unde la *Zărnești* bătură oastea lui Heisler.

La doi-trei ani după aceasta earăși căzu năpasta asupra țerii. Turcii purtau răsboiu în Sîrbia și oștile lor, precum și cele tătărăști, o cutrierău de a lungul și de a latul, jefuind în deplină voie; pe unde ajungeau ei, ardeau satele și orașele, ucideau și robeau locuitorii și pustiau totul. Dacă pe lângă aceste mai socotim și multele jertfe, ce trebuia să dea țeara la porunca Sultanului, nu ne va prinde mirarea dacă oamenii luau lumea în cap, după-cum zice un cronicar de pe vremea aceea: „nu putea zice nimenea, că va mai sta cineva-și pe pămîntul acesta, începînd și satele de a se risipi de reul ce era pe țeară.“

La 1699 se puse pace (la Carlovăț) între Turci și Nemți și se credea, că acum vor avea pace și țerile române și se vor mai putea înciripa, cu atât mai mult, că Sultanul dădu lui Brâncoveanu domnia pe viață pentru credința și slujbele sale, ce a făcut Turcilor.

Dar' nădejdea zădarnică a fost; prea era slăbită țeara, prea umilit Brâncoveanu și prea erau dedați Turcii la tot felul de nedreptăți și încălcări, ca să nu pretindă dări și jertfe peste măsură, așa că țeara abia mai răsbea.

Astfel stăteau lucrurile, cînd izbucni un răsboiu mare între Ruși și Turci. Țarul Rusiei voia să scoată pe Turci din Europa și să ia Constantinopolul. El plecă cu oaste spre țerile Române, trecu în Moldova și domnitorul acestei țeri, *Dimitrie Cantemir* trecu fățiș pe partea Rușilor. Brâncoveanu-Vodă, încă se aplecă pe partea lor, făcînd în ascuns o învoială cu țarul și primind 300 pungi de bani, să strîngă oști.

Dar' înainte de a se începe răsboiul, Brâncoveanu se temu de urmările acestui pas, dădu banii înderept și rămase pe partea Turcilor.

Cu toate aceste însă întîmplările fură nenorocoase pentru el. Petru-cel-Mare fu încungiurat și bătut de Turci și silit a să întoarcă cu rușine în Rusia. Dumitru Cantemir trecu și el în Rusia, Brâncoveanu însă rămase bînuț din partea Turcilor, că ar fi avut legături cu Nemții și în urmă cu Rușii. Din pricina aceasta și ca să puie mîna pe avuțiile cele mari ale lui, Sultanul hotărî să-'l scoată din domnie.

Deci în primăvara anului 1714, trimise la București un slujitor turc, însoțit numai de 12 ciohodari (slugi) și în

urmă de 300 de soldați; slujitorul vesti că Brâncoveanu e scos din domnie și în locu-i e numit Stefan Cantacuzin. El fu dus cu toate rudele sale la Constantinopol, unde îi aștepta un sfîrșit trist.

Cetitorii se vor întreba, cum de țeara era mereu jefuită de oști străine, fără-ca cineva să le impedece și Domnul țerii prins și dus numai de 300 de ostași, fără-ca cineva să se scoale în apărarea lui? Căci ce se ține de aceasta din urmă, e adevărat, că locuitorii Bucureștilor, cuprinși de groază, au privit liniștiți la scoaterea din domnie a lui Vodă.

Causa acestei împregiurări se află în însași purtarea și isprăvile lui Brâncoveanu. El nu cerca a ocroti pe locuitorii de jafuri, și încât cerca glasul, seu nu afla ascultare, de oare-ce el desființă partea cea mai mare a oastei naționale, din lăcomie ca să nu aibă cheltuială cu ea, ear' de altă parte pe oștenii țerii îi așeză pe la moșiile sale, făcîndu-și-i iobagi.

Eată pentru-ce țeara, din vina Domnului, era slabă, Domnul ei umilit și fără putere, putîndu-'l lua prins o mîna de Turci din mijlocul poporului seu, care să răsice față de el.

Învățătura de aici este, că puterea numai în noi să ni-o căutăm și să nu ne încredem în mila străinului.

DIN LUME.

Din Creta.

În Creta și peste tot în răsăritul Europei s'au întîmplat puține lucruri nouă de însemnătate deosebită.

Trupele puterilor europene, trimise la Creta pentru îndeplinirea blocajului, au sosit la insulă. Între aceste se află și trupa Austro-Ungară, care a plecat din Triest.

Blocarea n'a spăriat nici pe resculații din Creta, nici pe Greci. Creștinii resculați lovesc pe Turci în întăriturile lor, cu toate că aceste sînt apărute și de tunurile nărilor europene. Duminică a început lovirea fortăreței turcești Izzedin.

De altă parte Grecia continuă cu trimiterea oastei în Tesalia. Sămbătă noaptea a plecat la armata de acolo prințul moștenitor *Constantin*, ca să ia comanda. Aceasta e cea mai însemnată întîmplare de o săptămîna încoace. Se zice, că în 6 Aprilie cîl. nostru, ziua de aniversare a proclamării neatîrării statului grecesc, Grecii vor face o faptă surprinzătoare pentru Europa. Această faptă va fi poate începerea răsboiului cu Turcia.

În urma acestei purtări a Greciei, puterile vor lua măsuri, ca să se blocheze și porturile Greciei.

Tipuri din armata turcească.

— Vezi ilustrația. —

De o vreme încoace, dar' cu deosebire de când a izbucnit războia cea din urmă a creștinilor din insula Creta împotriva stăpânirii decăzute a Turcilor, privirea întregii lumi este îndreptată spre Răsăritul Europei.

Precum știm, Grecia a stat pe partea creștinilor din Creta, cari sînt și ei Greci și a trimis acolo năi de războiu și pe generalul Vassos, cu 3000 oaste regulată, ca să cuprindă insula; după-cum doreau și răsculații.

Puterile europene s'au pus în calea acestui plan și au dat Greciei a înțelege, că dacă nu va părăsi planul ei cu Creta, vor încungiura nu numai Creta, ci și porturile Greciei, în locul dintău portul *Pireu dela Atena* și portul dela *Volo*.

Armata Turciei se alcătuește din oaste regulată activă, numită *nizam*, din miliție teritorială (*Landwehr*), numită *redif* și din gloate, *mustahfiz*. De aceasta din urmă se țin și *bașibozucii*, cunoscuți prin cruzimea și sălbăticiile lor.

În ilustrație se ved tot felul de soldați și ofițeri: infanterie, tunari, călăreți cu fesuri; în stînga sînt doi cerchezi, cu căciuli, ear' în fund un bașibozuc călare.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Omul moral.

Om moral și de cinste e acela, care după-ce a cântărit o lucrare și 'i-s'a părut că e dreptă, o face de oare-ce vede că e bine să o facă și tocmai pentru-că e dreptă.

V. Cousin.

ritori de a învăța acest meșteșug, credem că bucuos li vor călăuzi. Numai voința să nu-'i lipsească poporului.

Am zis că altoirea e și *plăcută*; și într'adevăr ea fiind numai o jucărie, care nu cere nici o osteneală ca alte lucruri economice, și pe lângă aceste, prin împregiurarea că, într'un mod atât de lesnicios, din pomișori sălbatici ai să faci cei mai nobili pomi, — trebuie să te pătrunză de cele mai curate și mai plăcute bucurii.

Ear' *folosul* pomilor altoiți și bine îngrijiți, cine-'l mai poate trage la îndoială?

Căci nu e lucru neînsemnat a-'și avè omul casa îndestulată mare parte din an cu fel și fel de poame gustoase, nici

Tipuri din armata turcească.

În fața acestor pași ai puterilor europene Grecia a început a se înarma din răzputeri și a-'și trimite toată armata la granița dela meazănoapte, în Tesalia, unde este mărginașă cu Turcia, amenințând că va declara războiu Turciei.

Turcii văzînd aceasta, adună și ei mereu oaste și o trimit la graniță, spre Grecia. Astfel la granița greco-turcească stau față în față cele două armate și se poate întempla ca războiul să înceapă, când apoi nimenea nu poate ști ce va urma.

Numărul soldaților scoși în tabără nu se știe hotărît. Se vede însă, că soldații greci sînt mai puțini decît Turcii, numai că acestia din urmă sînt slab provăzuți cu cele de lipsă și mai neînvețați în ale exercițiului (muștră). Peste tot oastea turcească este cam slab pregătită și Turcilor le lipsesc și banii.

Ilustrația noastră ne înfățișează tipuri din armata turcească.

PARTEA ECONOMICĂ.

Altoirea pomilor.

Un lucru ușor, plăcut și prea folosit este altoirea pomilor, care se face începînd din Martie, se urmează în April și Maiu, ear' la unele feluri de altoire chiar și în Iunie, Iulie și August.

E lucru ușor altoirea, pentru-că ori-cine o poate învăța din văzute, arătându-'i adecă un pricepător în ale altoitului și încă în timpul cel mai scurt. N'are omul decît să vază pe altul altoind că (iva pomișori și pe urmă să cerce însuși și sigur va isbiti. Pricepători în treburile altoitului sînt în fiecare comună, cel puțin preotul și învățătorul, cari pe cei do-

nu e de a trece așa ușor cu vederea banii, ce-'i câștigă și-'i vor câștiga toți cultivătorii de pomi.

De altă parte trebuie să ne cuprindă mila, gândindu-ne, că sînt multe comune, ai căror locuitori tigoresc vara întregă în lipsa de poame, măcar-că grădini și alte locuri potrivite pentru creșterea pomilor nu le lipsesc. Deci cu tot dreptul să zice, că altoirea pomilor este prea folosită și vrednică de a se îndeletnici cât mai mulți cu ea.

Lucrurile de trebuință la altoit sînt: 1. *pomișorii sălbatici*, în cari să altoim, 2. *mădițele nobile* cu cari să altoim, 3. un *firez* de altoit, 4. un *cosor*, 5. un *bri-coag* bun, 6. *ceard* de altoit, 7. *materie de legat*; ear' pe lângă aceste îndemă-

mare la altoit, fără care toate cele pomeneite mai înainte nu plătesc nimica. Această îndemânare însă din cetit numai cu anevoie se poate învăța; de aceea nu vom pierde multă vorbă, arătând aici cu deamăruntul toate felurile de altoire și modul săvârșirii lor. Ajunge, dacă vom spune, că cea mai ușoară și mai sigură din toate este altoirea prin *copulațiune* sau împărechiare, care se poate face chiar și la pomișorii de un an. Cu modul acesta de altoire trunchiurile pomișorilor se vatămă foarte puțin și de aceea se și vindecă în grabă, devenind cei mai sănătoși pomi.

Ori-cum s'ar face însă altoirea, coaja mlădiței nobile trebuie să se nimerească cât mai bine cu coaja trunchiului, ce se alțiște, pentru-că dela această nimerire atărnă ca altoirea să isbutească sau ba.

Altă recerință e, ca mlădița să fie bine strînsă de trunchiul ce se alțiște, să se unghă cu ceară de altoit toate tăieturile și crepăturile și pe urmă să se înfășure cu o fâșie de pânză, care ear' e de a se lega, ca cu chipul acesta să se împedecă lucrarea din afară a aerului, a vântului, a apei și a soarelui.

Despre mlădițele de altoit am scris în nr. 9 din acest an, când și cum se se taie și se se îngrijească până la timpul altoirei. Mlădița, ce o altoim, să n'ăibă mai mulți de 2—3 muguri și trebuie grijit, ca nu cumva să i-se belească coaja cu privilegiul gățirii ei pentru altoit, nici să nu fie sbârcită.

Firezul de altoit se folosește la ciontarea trunchiurilor mai groase, menite pentru altoire. Tăietura de firez trebuie bine netezită cu cosorul de altoit: ear' mlădița e de a se întocmi pentru altoire cu ajutorul unui cuțitaș care se taie, căci altfel e primejdie de a ne rămâne toată truda zădarnică.

Ceară de altoit, foarte bună, în cutii de blech (tinichea), în cari se poate păstra cu anii — se află de vânzare și la Ludwig Reschner în Sibiiu (Hermanstadt) strada pintenului nr. 4, cu preț de 25 cr., 50 cr. etc., care la cerere după trimiterea banilor, se expediază ori-și-cui.

Legături foarte potrivite pentru altoit se află tot la Ludwig Reschner; pentru legat însă e bună și ața de lână, de cânepă, în sau bumbac și chiar și fâșiile de cânepă.

Mlădițele trebuie să fie de un neam cu pădureții, în cari se altoiesc, adică: măr în măr, păr în păr etc. Caișii (persecii de vară) și persecii tomnatici se altoiesc în trunchiuri de pruni pădureți, ear' vișinii mai bine isbutesc în trunchiurile cireșilor pădureți. Persecii și caișii (zarzarul) se altoiesc mai de timpuriu, încă în Martie, apoi pěrul, cireșul și prunul, chiar la urmă mărul.

Altoirea să se facă, pe cât se poate aproape de pământ. După-ce s'a dezvoltat bine mlădița altoită, e cu cale să se

desfacă legătura, că altcum se poate sugruma pomul; se poate apoi lega a doua oară, dar' mai slobod ceva și fiind de lipsă să se mai și unghă cu ceară de altoit.

Crescăturile dinjos de locul altoirei trebuie să se adese-ori tăiate. Altoii sunt de a se uda în timp de secetă, apoi de a se plivi și săpa, cum și de a se omori omidele, ce s'ar ivi pe ei.

Nu putem din destul sfătul pe poporul nostru de a îmbrățișa cu toată dragostea prăsirea și indeosebi altoirea pomilor, care este un izvor foarte însemnat de câștig.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Găina ardeleană.

Găina ardeleană este un soi anu-mit, necunoscut până acuma nicăiri afară de Ardeal, de unde în timpul de urmă se exportează în țeri streine, cu bani scumpi, ca un soi economic foarte folositor. Soiul acesta de găini are caracteristică deosebită, că grumazii sunt de tot golași, fără pene și roșii, începând dela cap înjos până la guse, care împregiurare nu le dă la cea dintâiu privire o înfășurare plăcută. Aceasta e cauza că pe lângă toate însușirile bune, nu are trecere recerută, nici în patria sa restrînsă.

Este de mărime de mijloc, cu pene strinse laolaltă, cu creasta comună, picioarele sunt fără pene, penele pe trup sunt de culoare atât de deosebită, ca și a găinei comune de casă.

Foloasele economice ale acestei găini sunt:

1. Are o natură de tot vinjoasă, rezistă la ori-și-ce schimbare de vreme, și poate trăi pe ori-și-ce pământ, adică atât în părți muntoase, cât și pe șes.

2. Se prășește ușor și se dezvoltă iute.

3. Are multă carne.

4. Ea ouă foarte bine, într'un an căpătăm dela ea 130—150 ouă, care au o greutate mai mare de 60 grame și sunt foarte gustoase.

5. Sunt mame și conducătoare de tot bune, își caută nutrețul cu sîrguință prin ori-ce loc, nu ne putem însă încrede la clocirea lor, dar' după-ce au clocit, șed cu statornicie și putem fi liniștiți pentru reușita scoaterii puilor.

6. Dintre ouăle ei mai nici-unul nu este sterp, cee-ace nu putem zice despre celelalte soiuri de găini.

Soiul acesta de găini în Ardeal e mai acasă și mai mult cunoscut și aici e și lătită părerea în popor că găinile aceste pleșuge la grumazi sunt aduse de vechii Romani.

În tot cazul avem în găinile aceste un soi economic foarte folositor, de tot acomodată pentru ouat, pentru care împregiurare a și hotărît stăpânirea, ca găinile aceste folositoare să se țină în pepinaria de galițe al institutului agronomic din Clujmănaștur, de unde se pot căpăta din prăsirea lor pentru lățirea acestui soi.

Iuliu Bardosy.

Reuniunea română de agric. din comit. Sibiiului.

Distribuire de sămînțe.

În ședința comitetului central, ținută astăzi, s'au distribuit între membrii Reuniunii în mod gratuit 50 $\frac{1}{2}$ chlgr. sămînță de trifoiu, 26 chlgr. de napi, de nutreț și 28 chlgr. sămînță de lufernă și anume:

a) sămînță de trifoiu:

Iacob Hodoș, primar în Aciliu 3 $\frac{1}{2}$ chlgr. Ioan Voicu, proprietar în Gurarului 3 chlgr. Valeriu Popovici, paroch în Sibiel 2 $\frac{1}{2}$ chlgr. George Stanese, inv. în Gușteriță, Avram Acilenescu, notar în Galeș comuna bisericăscă Galeș, Petru Sopa, econom nr. cas. 36, Ioan Bonea, paroch, ambii din Fofeldea, Simeon Rodean, econom, Petru Iuga sen., paroch, Petru Iuga jun. capelan, Savu Frăcea, primar, toți din Tilișca, Aron Gogonea, inv. în Seliște, Ioan Cădea, protopresbiter în Avrig, Ioan Beu, econ, Dumitru Orăștian, învățător ambii din Apoldul-rom., Ioan Hanzu, paroch în Cacova, comuna politică Laz, comuna politică Cornățel, comuna politică Săcel și Ioan Neamțu, econom în Alămor. *La toți câte 2 chlgr.* Ioan Răchițan, inv. în Galeș, George Bratu, econom, în Tilișca, Neaga V. Iosof, vęd preoteasă în Tilișca. *La toți câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.* Dr. Ilie Beu, medic în Sibiiu 1 chlgr.

b) Sămînță de napi de nutreț:

„Tovărășia agricolă din Avrig“, „Tovărășia agricolă din Mohu“, „Tovărășia agricolă din Roșia-săsească“. *La toate câte 3 chlgr.* Florian Bologa, paroch în Marpod, „Tovărășia agricolă din Săădăte“, comuna politică Sebeșul-inferior și Ioan Hulpuș, econom în Alămor. *La toți câte 2 chlgr.* Ioan Răchițan, inv. în Galeș, 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. Petru Sopa, econ. nr. 36 în Fofeldea, Petru Ciora, oficial consist, în Sibiiu, Ioan Voicu, econ. în Gurarului. Ioan Beu, econom, Dumitru Orăștian, învăț., ambii din Apoldul-rom. *La toți câte 1 chlgr.* Valeriu Popovici, paroch, Sibiel, Antoniu German, cassar comunal, Nicolau Iosof, inv. ambii din Aciliu, Neaga V. Iosof, vęd. preoteasă în Tilișca, Ioan Cădea, protopresbiter în Avrig. *La toți câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.*

c) sămînță de lufernă:

Ioan Georgescu, inv. dirigent în Scoreiu, Antoniu German, cassar comunal și Nicolau Iosof, învățător ambii din Aciliu, Valeriu Florian, paroch în Racovița. *La toți câte 3 chlgr.* T. L. Albini, proprietar în Cut, Stefan Millea, notar emer. în Tilișca, Ioan Rechițan, inv. în Galeș. *La toți câte 2 chlgr.* Avram Acilenescu, notar, Comuna bisericăscă gr.-or. Galeș, Stefan Bratu, econ., Ioan Bratu, inv. ambii din Tilișca, Ioan Beu, econ. Dumitru Orăștian, inv. ambii din Apoldul-rom. *La toți câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.* Dr. Ilie Beu, medic, în Sibiiu, George Bratu, econ. în Tilișca, Ioan Cădea protopresbiter în Avrig. *La toți câte 1 chlgr.*

Pachetele de sămânță provăzute cu adresele celor împărțșiți se află depuse în magazinul de sămânțe L. Reschner din Sibiu, Piațamare (Strada Pintenului nr. 4), de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverință de primire.

Cei împărțșiți cu sămânțe sunt rugați a face la timpul seu comitetului Reuniunii raport detaliat despre rezultatul recoltei.

Asupra cererilor întrate pentru sămânță de cânepă italiană, comitetul va aduce hotărîre în zilele următoare.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”, ținută la 12/24 Martie 1897.

D. Comșa, Victor Tordășian,
pres. secretar.

Școale economice de repetiție.

Cu privire la organizarea școalelor economice de repetiție, ne luăm voie a aduce la cunoștința celor interesați următoarele:

1. Conform ordinațiunii domnului ministru de culte și instrucțiune publică nr. 60,764 din a. tr., toate comunele, în cari se află școală cu mai mulți învățători — fie și numai doi — sînt datoare a înființa și susține școale economice de repetiție. Comunele sînt datoare să pună la dispoziție o grădină corăspunzătoare pentru instrucțiunea practică a diferitelor ramuri economice; acea grădină să o închidă și să îngrijească de procurarea tuturor recuzitelor de lipsă, cum și remunerarea învățătorului, care va propune economia.

Cursurile de instrucție s'au și început în unele locuri (d. e., în Orlat unde învățătorul propunător este remunerat) cu 50 fl. la an, sumă hotărîită de reprezentata comunală.

Încât pentru timpul deschiderii acestor școale, dacă până acum nu s'au făcut în toate locurile dispozițiile de lipsă, aceste se vor face în decursul a. c., școlastic pe calea organelor administrative.

2. Cursul ține în tot timpul anului școlar, cât ține adecă școala de toate zilele — searna cu câte 5 ore, ear' vara cu câte 2 ore la săptămână.

3. Cu toate că ordinațiunea de sus nu dispune nimic cu privire la remuneratiune, dar' cel puțin 50 fl., va trebui să i-se voteze fiecărui propunător.

4. Instrucțiunea teoretică și practică în aceste școale o prevede acel învățător, care după câștigarea calificațiunii învățătoresci, a absolvat cu succes un curs complet în școala economică sau de vierit, apoi acela, care și-a câștigat atestat despre participarea cu succes la un curs de economie, ordinar în fiecare an din partea Înaltului ministru r. u. de agricultură și în fine cel ce își câștigă îndreptățirea dela Înaltul ministru în urma cunoștințelor teoretice și mai cu samă practice.

5. Cursul din a. tr., în Transilvania a fost la Geoagiul de jos (Al. Gogy) și a ținut întreaga lună August. Deschiderea acestor cursuri o aduce la cunoștința Înaltului ministru în „Néptanitok lapja”.

6. Limba de propunere la aceste cursuri este cea maghiară; dar' chiar și în școalele de repetiție este prescrișă ca limba de propunere limba maghiară și numai în mod excepțional, cu concesiune prealabilă se poate folosi limba maternă.

Sibiu, 20 Martie n., 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

Dem. Comșa, Victor Tordășian,
presid. secretar.

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpătare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavril Aluș,

învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babșa.

IV. Explicări și îndreptări la statutele „Societății de cumpătare” din comuna Babșa.

În §. 1 e vorba de înaintarea cumpătării. Cine nu știe ține cumpetul întru toate, e mai jos decât animalele necuvântătoare. Boul bea apă naturală și mănăncă numai de cât are lipsă și e viguros, supoartă multe poveri și bătaii chiar în deplină sănătate. Cine dă leului bere groasă ori subțire și vinarsuri după ales? Și totuși acest beutor numai de apă, are putere uriașă.

Se va zice dintr'o parte și dintr'alta, că omul nu e leu. Aceasta e adevărat, însă legile de nutriție sînt de o potrivă nu numai pentru om și leu, ci pentru toate animalele sugătoare. Omul încă e un sugător, dar foarte debil; nu creadă nimenea, că stomacul lui are o putere deosebită de a mistui și veninuri, după-cum au datină unii a bea cât de mult din acele. În măsură foarte mică gustarea alcoolului se pare a promova mistuirea, a încorda puterile și a ridica simțul; în mai mari porțiuni însă el lucră asupra corpului ca și veninul.

§ 2. din statute zice: La această societate poate fi membru ori-care individ, bărbat ori femeie, care prin cuvântul de onoare se obligă a trăi cu beuturile spirituoase cumpetat.

Cine își dă cuvântul de onoare (cinste) și mai ales în astă privință, când e vorba de a stîrpi o scădere, acela face un vot înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. »Dacă ai făcut vre-un vot, nu întârzi a-l împlini». Pildele lui Solomom c. 5 v. 3, 4. Călcarea votului, după religiunea noastră creștinească e un păcat contra poruncii a doua dumnezești.

Se obligă mai departe membrul societății a) În cărcimele din comună a nu bea nici odată beuturi spirituoase.

Am băgat de seamă, că oamenii noștri fac adunări, sfaturi, tirgueli în cărcime, vrînd nevrînd să pun la beute, le mai vine și câte »un om bun»; se pun apoi pe beute până în căzute. Altul merge să bea o porție de rachiu, și se învâluește cu alții de bea toată ziua; că e zi de lucru sau Duminecă, nu-i vorba, ci își petrec până-ce-i aduc alții dela cărcimă. Sălbatecii numesc vinarsul »apa turbării». Noi, cari trăim în timpul luminii, să nu-i cunoaștem stricăciunea? Să ne lăsăm seduși de el? Să-l bem până turbăm? Între oameni cu cultură să nu se întempele de aceste, să nu cercetăm cuibul fărădelegilor! Cine voește a-și omeni prietenul, ducă-l acasă și-l omenească, cu ce i-a dat Dumnezeu.

b) A nu se însoți pe la alte case din comună și acolo a bea. Am aflat de lipsă a pomeni și această împregiurare, aducîndu-mi aminte, că oamenii noștri știind că în cărcimă nu le este iertat să bea după votul făcut, se vor însoți la vecinul cărcimarului și apoi acolo își vor purta beutura până la îmbătate. Nu e mai frumos, ca omul să-și petreacă în casa lui, în familia lui. Acasă omul bea porția lui, cealaltă beutură o pune bine pe de altădată; se pune apoi pe dejunate și se duce la lucrul lui. În cărcimă sau cum am zis pe la alte case, tot beau și de mîncat nu mai mîncă; își ruinează sănătatea pe vre-o 2—3 zile etc.

c) La vînderi și cumpărări a nu bea nici un fel de beuturi spirituoase. E o datină bună prin părțile sălăgene și sătmărene, că dacă cineva își vinde vaca etc. nu vrea să dea omul din bani până nu-și cumpără altă vită, zicînd: »dacă dau din banii vacii, îmi dau norocul». Aceasta o face dacă vine cu banii acasă. În tirg? aldămaș peste aldămaș: neaducîndu-și aminte, că aldămașurile acestea îi pot aduce cel mai mare nenoroc — sărăcie: stricînd mult din preț sau tocmai perzînd întreaga sumă, cum se întemplă cu mulți în astă lume. Pentru aceste am aflat de bine a pune punctul acesta în statute, ca cu încetul să desvîțăm poporul dela această datină rea a aldămașului. Un purcel de-1 vinde cu 2 fl., beau aldămaș, ca să aibă noroc. Cine are noroc? Jidanul, că lui îi dai banul cel scump căutat cu crunte sudori. Jidanul se îngrășe din sudoarea ta, mîncînd pâne albă și umblă îmbrăcat domnește; tu? mînci mălaiu cu ceapă și ca să-ți fie mai usturoiu traiul beai și putoarea Jidanului, cumpărată pe bani scumpi, umbli îmbrăcat în sdrențe, de când te vede omul îi e mai mare mila. »Acum ori nici odată, croește-și altă soarte».

d) La zidiri se deobligă a se ajuta împrumutat fără de întrebunțarea beuturilor spirituoase. Am băgat de seamă, că la purtatul lemnelor de case etc. oamenii noștri se ajută împrumutat, bine fac, pentru-că numai așa se poate susține o cumunitate; rău fac însă, că poftesc beutură dela acela, care are mai multe spese cu ziditul casei. Dela acela nu se poftesci ceva, ci să-ți dai. Bine ar fi să luăm pildă dela alte popoare, mai cu seamă dela Nemți. Ei cară tot materialul de casă de-aproapelui seu fără bere, fără mîncare. Pentru aceea vedem satele sășești și peste tot ale Nemților aduse în rînd, că ei se ajutoră, fără să facă cheltueli. În comuna română N. locuitorul I. P. și-a zidit o casă și după-cum mi-a spus cu purtatul materialului a cheltuit pe vinars 130 fl. v. a. Cei-ce au purtat avut-au ceva folos de vinarsul acela? Nu, Jidanul a avut dobîndă, ear' de-aproapelui lor i-au făcut sărăcie de 130 fl. v. a.

Vîzînd cât de tare sărăcește poporul nostru prin zidire, am aflat de bine a pune punctul acesta, ca în modul acesta să cruțăm pe de-aproapele nostru. Mîntea sănătoasă ne povățuește: Dacă ajuți pe d-aproapele tîu, fără a pofti beuturi, când îți va ajuta el ție, nici el nu va pofti de acelea dela tine.

e) Fiilor lor până în etate de 18 ani a nu da nici un fel de beutură spirituoasă.

O creștere mai greșită, un păcat mai neiertat nu este, ca stricarea tinerilor încă din frageda vîrstă cu beuturi alcoolice, timpindu-le mîntea, făcîndu-i hăbăuci și expunîndu-i la fel și fel de fărădelegi etc.

Multe aș putea zice privitor la acest punct, care l-am pus în aceste statute numai și numai pentru delăturarea rîului din familiile române, dar' las a-și face judecată despre cele cuprinse în el stimații cetitori, cari toți sînt sau vor fi susțitori de familie.

f) Punctul acesta sună: Câtă vreme beuturile vor fi rele în comună, se vor abține cu totul dela beutul acelora.

Cum știm cu toții beuturile și cele mai ordinare s'au scumpit în focul vînt. Apoi să-ți-le dea cărcimarii și rele; încât să te scărbești a le gusta? Atunci să nu le bem deloc. Se va pune întrebarea, că cum se va împedca dela beutul lor, căci oamenii noștri le beau ori cum sînt acelea? Eată cum. Presi-

diul societății convoacă o adunare extraordinară. În aceea propune abținerea totală dela beutul vinarsului. Propunerea se pune la vot și numai cu un vot de vor fi pe partea abținerii, atunci beutura rea rămâne la Jidov. Dacă vor vedea cărcimarii, că ținând beuturi rele nu le cearcă, nu le poartă nime, se vor nisul a da beutura mai bună, care se aibă trecere. Nu e silit omul să-și dea banii cei grei pe apă stricată.

(Va urma.)

Știri economice.

Reuniunea sodalilor români din Cluj. În 22 Martie c. și-a ținut adunarea generală însoțirea sodalilor români din Cluj. În raportul secretarului pe anul 1896, s-a făcut pomenire între altele despre lucrarea mult regretatului Dr. Silași, fost president în decurs de 12 ani al însoțirii, apoi s-a arătat, că însoțirea are acum 17 membrii fondatori, 37 ordinari și 2 ajutători, la oaltă 56. Fondul este de vre-o 1200 fl. Obiecte mai însemnate au fost votarea de ajutoare pentru sodali, primirea bugetului pe 1897 după cum l-a statuit comitetul și alegerea noului comitet, în frunte cu dl *Basilin S. Podoabă*, ca president. S'a pomenit în decursul adunării și despre lipsele și greutățile, ce întâmpină însoțirea, mai cu seamă din pricina neinteresării membrilor și a publicului român.

Reuniunea sodalilor români din Cluj ființează de 26 de ani și a fost și este un așezământ de mare însemnătate din punct de vedere național al măestrilor români din Cluj. Ea are între altele menirea a ținea viu sentimentul național între membri ei și a-i scuti de maghiarizare, la ce măestri și sodalii români din Cluj sînt foarte expuși.

Aceasta menire a însoțirii ar trebui să o priceapă odată cei nepăsători și lăsând la o parte ori-ce considerații, să-i steie în ajutor, făcându-se membrii, plătind tarzele regulate și dându-i ajutor pe toate căile.

Nu mai așa va putea progresa reuniunea și-și va putea implini menirea pentru care lucră cu zel vrednicul president, dl *Basilin S. Podoabă*, directorul băncii „Ecnomul”, împreună cu comiteul.

Societăți de bani pe sate. În nr. 11 al „Foaii Pop.” am pomenit, că „Însoțirea agronomică ardeleană” (Erdé'yi gazdasági Egyeslet din Cluj), vrea să înemeieze o bancă mare, centrală, care să aibă filiale (pui) prin satele noastre. Numita însoțire a trimis acum liste pentru câștigare de acționari prin Ardeal.

Facem înăutri de seamă pe cetitorii noștri a să feri de subscrierea acestor liste, căci prin aceasta ar da și ei ajutor la întemeierea de bănci, cari împotriva noastră sînt îndreptate.

Lucrători de câmp. Ministrul de agricultură, pe baza datelor adunate prin comitate, a scos o broșură despre numărul acelor, cari caută lucru de câmp și a proprietarilor etc. cari au lipsă de muncitori. Din arătarea făcută în broșură se vede, că în Ardeal și Ungaria caută lucru 167,031 de oameni și proprietarii au lipsă de 181,088 de muncitori. Așadară se arată o lipsă de 14,057 de muncitori.

În Ardeal sînt cu 3014 mai mulți muncitori, decât este lipsă, de oare-ce numărul

celor-ce caută lucru este de 21,863, și este lipsă numai de 18,849 de muncitori.

Dimpotrivă în *Bănat* este lipsă de 1189 de muncitori, de oare-ce sînt numai 18,349 cei cari caută lucru și proprietarii au lipsă de 19,538 de muncitori.

Opreliște. Guvernul provincial al *Bucovinei*, prin ordinațiunea sa din 9 Martie c. a oprit vînzarea, trecerea și peste tot intrarea în *Bucovina* a vitelor cornute, a oilor, caprelor și porcilor din comitatul mărginaș *Bistrița-Nesud*. Pricina este durerea de gură și de unghii, ce bîntue între vitele din acest comitat ardelean.

„Circvența” bancrotată. *Circvența* este numele unei scâlzi de mare și loc de vindecare climatic (cu aer sănătos), singura baie de mare ungurească. Din B.-pesta se vestește, că după ce baia a suferit mari pagube, acum a ajuns a fi bancrotată, (adece căzută) și tribunalul a pus-o în concurs (sub îngrijire)

E curios, că singura baie ungurească a trebuit să cază. Foile maghiare zic, că deregătorii croați i-au pregătit căderea, purtându-se dușmăoși față de ea. Adevărata cauză însă este — chiverniseala ungurească.

Negoțul de porci al României. Din *Bururești* se vestește, că guvernul României a însărcinat pe directorul institutului veterinar al țării, ca dimpreună cu inspectorul domeniilor, să facă studii și se afle, cum s'ar putea desvolta în măsură mai mare negoțul de porci, câștigînd piețe noue pentru porcii din țeară. Directorul *Lăcusteanu* și inspectorul *Baicoiannu* vor cerceta tîrgul de rimători dela *Turru-Severin*, apoi vor face călătorii prin țeară, arătînd ținuturile de unde se pot exporta mai mulți porci. Numărul porcilor în România a fost în 1896 de 15 milioane.

Ștergerea opreliștei. Încetînd în multe părți boalele de vite și de porci, ministrul de interne al Austriei permite dela 28 Martie încolo, a să duce din mai multe comitate ale Ungariei vite cornute și porci în Austria, anume vite cornute să por transporta din comitatele *Maramureș*, *Selagiu*, *Sohoc-Dăbâca* și orașul *Cluj*, ear' porci din comitatul *Mureș-Turda*.

Import de vinuri italiene. Importul (sau aducerea în țeară) de vinuri italiene la noi a luat un avînt, cum n'a mai luat nici odată. Din luna lui Septembrie și până la finea lui Februarie a acestui an s'au importat la noi din țările de mază-zi prin portul dela *Fiume*, 607,197 hectolitre, mai mult cu 184,933 ca în aceeași vreme a anului trecut. Partea cea mai mare sînt vinuri italiene, anume 417,734 hectolitre de vin a sosit la *Fiume* din deosebite părți ale Italiei. Se'nțelege, că vinurile italiene, fiind foarte estine, fac mare concurență vinurilor noastre.

Producția de lână în 1896. După o statistică făcută în *Newyork* (America) producția de lână a fost în 1896 pe întreg pămîntul de 2 bilioane 450 milioane de funți. Din aceste pe America se vin 289 de milioane de funți, pe Anglia 135, pe celelalte state ale Europei 612, pe Australia 643 funți etc. Față de anul 1895, anul trecut producția a fost mai puțină cu aproape 150 milioane de funți.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Dlui Gr. Burzan în Șarmaș. Baniile despre cari vorbești d-ta sînt băgați în hîrtii de stat, în așa numitele *obligațiuni pentru desdaunarea pămîntului*. Obligațiunile acestea sînt scrise pe comună și fac proprietatea comunei. Comuna însă le poate cinsti școalei. Trebuie să aducă hotărîre prin reprezentanța comunală și cu respectarea termenelor puse în lege, ear' hotărîrea aceasta trebuie să fie întărită din partea comitetului. Dacă credeți, că reprezentanța comunală va aduce astfel de hotărîre, ear' comitatul o va încuviința, — faceți încercarea!

Abonentului P. R. din S. Locul d-tale de 15 jug. pădure de mesteacăn, pe cum ne-ai spus este de 3 părți încungiuat cu pădure și numai de o parte se mărginește cu locuri de arat. El va fi luat negreșit ca pădure, poate chiar ca pădure de apărare în planul de exploatare al comunei și în acest cas va trebui să te ții de cerințele legii silvanale, (de pădure) care nu dă voie nici comunelor, nici corporațiunilor și nici privaților să facă tot ce ar dori cu pădurile lor.

Nu mai așa ceva poate fi cauză, că deregatoria comunală este silită și ea să se împotrivescă dorinței d-tale de a s'arpi pădurea de pe locul propriu și de a-l face arător.

Altcum notarul d-voastre și deregătorii cercuali administrativi, împreună cu silviculterul, (fersterul) sînt astfel de persoane, cari cunoscînd mai deaproape împregiuările pădurei, nu te vor scurta în drepturile d-tale. Adresează-te deci la aceștia: notar, silviculter și pro'opretor.

Monogafia comunei Răhău.

De

Nicolae Cărpinișan, paroch.

III. Starea culturală și populația.

(Urmare.)

Familii pierdute veacul acesta pot numera puține precum: Misailă, David, Popovici, Roșu, Iosif, Chimindean și Radu, nu se mai află în sat nici familiile: Iancu, Orășan și Șandru, despre cari se crede a fi fost Țigani.

Mai adaog, că poporul, din firea sa e foarte glumeț și șagalnic; acestui spirit este de a ascrie, că mai toate familiile mai au câte un nume de batjocură, pe care a le aminti aici nu află de trebuință.

Cred a nu greși, dacă în legătură cu acestea voiu aminti ceva și despre desvoltarea (forma) trupească a poporului nostru. Oamenii sînt de statură mijlocie, adeseori înalți, trupeși, învăluți și bine făcuți, în față cu trăsuri regulate și mai mulți bruneti (arși de soare) ca galbini; monstrii și schimonosiți sînt foarte rari, ca să nu zic că lipsesc de tot. Pe cât sînt de iuți la fire, tot atât sînt de ageri și sprinteni și la lucrul câmpului cu trupul. În piața Sebeșului până-cînd sînt lucrători din Răhău, ceilalți toți stau pe loc; sînt adese-ori cu mult mai bine plătiți ca alții. Ca să ne putem face o idee

(inchipuire) despre hărnicia lor, voiu aminti, că doi oameni seceră pe zi 6—8 clăi de grâu (a 20 snopi) și sapă un juger (de 8 ferdele vechi) de cucuruz în 2½—3 zile. Ei lucră moșioara lor foarte bine și la timp, ba întoarnă cu sapa lor aproape 3—4 hotare cu aceeași sirguintă ca și pe al lor.

Femeile lucră mai tot alătura cu bărbații întregă vara, pe lângă aceea îmbracă și casa și familia cu cele trebuincioase, ceea-ce la alte femei din jur nu afli în așa măsură.

Portul: Bărbații poartă vara pe cap *palării* rotunde, cari până prin a. 1850 la cantori și la preoți erau cu fundul oblu (retezat) spre deosebire de ceilalți oameni, *camasa* e albă, până la genunchi de lungă și peste umeri și dela umeri până la palme, pe la mână, pe la piept și împrejurul trupului pe sub piept e cusută frumos cu multă măiestrie, cu mătase colorată. În spate cusătura are forma unei cruci, ear' la piept forma unei furculițe, însemnând furca pieptului; peste mijloc sunt în-ciși cu *șerpar* nu prea lat, *ciocareci* (nădragii) sunt de pânză și lărguți în forma pantalonilor, în picioare poartă *opinci*, *călțuni* (*păpuți*) numai la sărbători. Până în anii 1840—50 afară de preoți, atât bărbații, cât și femeile purtau opinci, cismele pentru ele era necunoscute.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Procesul „Tribunei“. Pentru articolul „Biserica și școala“ eșit în nr. 66 din anul trecut al „Tribunei“ știm că redactorul Baltes e osândit și închis în temnițele Clujului. Acum ca pupază pe colac s'a ținut Marți, în 30 Martie în Cluj, pertractarea, tot pentru acest articol, cu dl *Iosif Marchall*, acusat ca răspunzător pentru tipar. Curtea cu jurații l-a delarat de vinovat, ear' tribunalul l-a judecat la 50 fl. amendă în bani, 19 fl. spese de proces, și 100 fl. detragere din cautiunea foii. Sânt mari meșteri tribunalele ungurești în a ne sërăci.

Perchisiție. Luni, în 29 c. s'a făcut în librăria noastră și în magazine o perchisiție. Procurorul, însoțit de un comisar de poliție și un polițist de aici, s'au văde că la îndrumare mai naltă, a căutat după broșura: *A tótok és románok* (Slovacii și Românii), care ar fi primejdioasă pentru stat, de oare-ce serie pentru înfrățirea între români și slovaci. Truda însă a fost de giaba, căci n'au aflat nimic, dar' au dovedit de nou că s'au tem și de umbră.

„Tipografia“. Societatea noastră pe acțiuni „Tipografia“ care scoate foile partidului național „Tribuna“ și „Foaia Poporului“, apoi cărți pentru folosul poporului etc. și-a ținut ieri cea dintâi adunare generală. Ședința s'a ținut în casele proprii ale societății, sub presiul dlui *Dr. Ioan Rațiu*.

Raportul direcțiunii, prezentat de *Dr. E. Dăianu* a fost luat spre știre. În el se arată scopul societății și lucrările ei. Bilanțul de pe jumătatea de an din urmă (1 Iulie—31 Decembrie 1896) a fost aprobat de adunarea generală.

Iubileul de 25 ani al „Albinet“. Sâmbătă, cu privilegiul adunării sale generale, banca „Albina“ și-a sërbat, iubileul de 25 ani de când s'a întemeiat. La adunare au fost de față 51 acționari. Din privilegiul iubileului adunarea a hotărât a face un monument la mormântul primului director, *Vis. Roman*, votând pentru acest scop suma de 1000 fl. mai departe a pune basă unui fond pentru un internat de băieți în Sibiu cu 20,000 fl. a votat 5000 fl. ca să se împartă între deregătorii „Albinet“ și-a adăugat la fondul lor de pensiuie 3 mii fl., ear' la fondul de rezervă 5591 fl. 92 cr. și a dăruiat la mai multe societăți culturale românești sume de bani însemnate.

Osândit. Earși un român osândit la temniță și pedeapsă de bani. Din Lugoj se vestește, că dl *Petru Călcunariu*, avocat în Orșova, a fost osândit din partea tribunalului din Lugoj la 5 zile închisoare și 50 fl. pedeapsă în bani, pentru vătămăre de onoare ce ar fi făcut-o în o vorbire în congregația comitatensă protopretorului *Hugo Luirwald*. Pertractarea s'a ținut Sâmbăta trecută. Apărător a fost dl *Coriolan Brediceanu*, avocat în Lugoj. Împotriva osândei s'a dat recurs.

Înmormântarea lui Al. Lahovari. Corpul marelui bărbat politic al României, *Alexandru Lahovari*, mort de curând la Paris, a fost adus la Vêrciorova Vineri. Aici s'a deschis vagonul mortuar de către funcționarii români de acolo. Spre întimpinarea rămășițelor pământești ale lui Lahovari venise o deputație a partidului conservator, frații lui și alții. După serviciul religios s'au ținut mai multe vorbiri și s'au pus coroane pe cosciug. La T-Severin și la Craiova, cosciugul asemenea a fost întimpinat de deputații partidului conservator. La București a sosit corpul răposatului Sâmbăta dimineața, de unde au fost condus la orele 9 la sfânta Biserica-Albă. Înmormântarea a fost Duminecă, slujind Metropolitul-Primat, episcopul *Nifon Ploieșteanul* și preoțimea din București. După cuvântări și după-ce metropolitul a dat ultima binecuvântare, convoiul a pornit în ordinea următoare: 1. Gendarmii călări. 2. Colivele. 3. Carele cu cununi. 4. Ântâiul cor bisericesc. 5. Preoțimea. 6. Decorațiunile. 7. Coroanele deputațiunii din diferite părți ale țerii. 8. Al II. cor bisericesc. 9. Carul mortuar. 10. Familia și publicul. 11. Trăsura regelui. 12. Trăsurile familiei. 13. Armata. 14. Trăsurile invitaților. La cimitir s'au rostit câteva cuvântări foarte înduioșătoare.

Între mulțimea mare de cununi depuse, au fost și următoarele dela noi:

O cunună de ștejar, cu inscripția: *Dr. Ioan Rațiu, în numele comitetului național din Sibiu, marelui bărbat de stat Al. Lahovari; o cunună a Românilor ardeleni, ilustrului patriot; o cunună a studenților Români din Budapesta și Viena; marelui Român, urmate de o deputație alcătuită din d-nii Bozocanu și Furnică și părintele Simeon Popescu. — Apoi alte două cununi dela Românii din Macedonia.*

Groznicul proces al otrăvitoriilor din *Hod-Mezö-Vásárhely* a luat o față și mai urtă. La o pertractare din sâptă mâna trecută acuzatele *Csordás Lidi* și fioreasa moașe *Jäger Mari*, certându-se între olaltă, s'au acusat de păcate și mai grozave, despre cari tribunalul nu știa nimic. *Jäger Mari* a mărturisit, că *Csordás Lidi* și-a omorât nu numai pe *ma-mă-sa ci și pe soțul seu*, ear' *Csordás Lidi* a spus, că *Jäger Mari* și-a omorât patru copii mari. Tribunalul a pornit imediat cercetare în cauza acestor nouă păcate, desgropând încă câțiva morți, și a chemat înaintea tribunalului și alți bănuți de înveninări.

Școale pentru femei. La apelul făcut de „Reuniunea femeilor române“ din Sibiu, despre care am scris cu titula de mai sus în nr. 11 al foaiei noastre, a răspuns deja „Reuniunea femeilor române“ din Brașov, care în ședința sa din 11 Martie a hotărât să sprigineasca lucrarea începută de Reuniunea din Sibiu, pentru întemeierea unei școale de economia și industria de casă și o preparandie de fete. Reuniunea din Brașov a hotărât că va aduna și ea obiecte pentru loterie și spre acest scop a și făcut un apel la femeile române din Brașov și jur.

Frumoasă pildă, care ar trebui să o urmeze toate Reuniunile noastre de femei.

Bătăie sângeroasă în Boița. În tr'una din serile trecute o bătăie sângeroasă a izbucnit între câțiva Români din Boița și niște Jidovi, pripășiți pe-acolo. Pricinașul a fost perciunatul *Edelstein Bernát*, care venise cu câțiva musicanți în comună, să *benchetuească*. Dar' obraznicul jidov nu s'a mulțumit cu atât, ci a îndrăznit a îmbrăca și un costum național românesc. Judele satului, aflând ce vrea Jidovul, îi oprî ori-ce petrecere șgomotoasă, pe cuvânt, că e în vreme de post și poporeniile comunei, ca bunii creștini, ascultă de canoane. Neastimpărata porodiță de Jidov nu dete ascultare poruncii judei. Câțiva oameni din sat, vèzënd că Jidovul nu vrea să se supună ordinei, ba a îndrăznit a îmbrăca chiar și costumul națio al românesc, îl luară în prigoană. Jidovul fugi la locuința lui *Klinger Leo*, unde se ascunse sub pat. Der' îndrjjiți odată, țeranii cari îl urmăriau, nu se mai putură potoli. Sparseră ferestrele și ușa casei și pèrunseră în lăuntru. În cursul bombardării cu petrii femeia lui *Klinger* fu greu lovită la ochiul stâng și la cap. *Edelstein* încă nu scăpă mai ușor, ci fu îmblătit fără cruțare de țerani, cari l-au pedepsit cu vîrf și îndesat pentru perciunata lui obraznicie. Șapte țerani și jidovul *Zimmer*, care încă ațtase pe țerani, din ură față de *Klinger*, fostul seu tovarăș de geșeft, au fost închiși. *Edelstein* și soția lui *Klinger* au fost duși, la spitalul din Sibiu, unde femeia a murit în urma rănilor grele ce a primit.

Neînțelegeri. Din *Pianul de jos* primim o scrisoare mai lungă despre neînțelegerile ce sânt acolo între o mare parte a poporenilor și părintele *Ioan Bena* și despre unele neregularități în chiverniseala și socotelile bisericesci, ce le face episcopul *Simion Cioran*, megënd mână în mână cu părintele *Bena*. Scoatem din scrisoarea aceasta următoarele: În 31 Ianuarie c. s'a ținut în *Pianul de jos* *sinodul parochial ordinar* și cel extraordinar electoral. Cu acest prilej s'au constatat următoarele neregularități: *S. Cioran* a raportat că a folosit 1000 de țigle la cooperirea zidului progadii, dar' s'a adevărit, că numai 800 de țigle a folosit, 100 de bucăți

ia vândut cantorului cu 2 fl. 16 cr. cari bani nu i-a băgat în socoteli, ear' 100 nu știe ce s'au făcut. — Lui Simeon Armean a cetit, că i-a dat pentru repararea zidului 50 fl. dar' Armean fiind de față a mărturisit, că n'a primit decât 47 fl. Apoi n'a băgat în socoteli 3 fl. 60 cr. încasați pentru zarurile și țiștile dela ușile progadiei, precum și alte neregularități mai mici. Toate aceste le face episcopul Cioran, sub ocrotirea mai marelui seu, a părintelui Bena. Comitetul și ceilalți 2 episcopi nu sânt luați în seamă; comitetul nici notar nu are etc. Aceste descoperiri triste, s'au făcut în sinod, ear' budgetul nu s'a luat de loc la desbatere. Asemenea s'au încercat a se face chițibușari la alegere și cu protocolul etc.

Protocolul, pe care părintele administrator S. Medean l-a respins, s'a dus la Exelenția Sa Metropolitul Miron în 14 Faur c. când vre-o 50 de parochieni au rugat pe Metropolitul să binevoască a trimite un comisar pentru cercetarea cauzei dintre poporeni și parochul Bena. Până acum însă nu s'a făcut nimic și lucrul stă baltă, ceea-ce e trist și supărăcios.

Aceste le face cunoscut corespondentul nostru. Noi facem luători de seamă pe mai marii bisericii, să asculte plângerile poporenilor și cercetând cauza, să curme răul. Aceasta e datoria lor!

Cas de moarte. Elisabeta Orban născ. Hangan ca soție; Cornelia și Victoria ca fiice; Constantin, Ioana și Ludovica ca frați, Iacob și Palagia Hangan ca socrii, Iacob Buzdug paroch și soția Todora ca unchi; Simeon Monda, protopresbiter, Dr. Andreiu Monda, medic în Sângeorgiu și Iacob Monda, învățător pensionat, Leon și Ioan Buzdug, ca veri; în numele lor și a tuturor consăngenilor și cunoscuților, cu inimă frântă de durere fac cunoscut, că prea iubitul lor soț, tată, frate, ginere, nepot și văr *Ioan Orban*, paroch gr.-or. în Borgo-Suseni, membru în scaunul protopresbiterial al tractului Bistrița, membru în comitetul și episcopia protopresbiterială etc. după un morb greu și îndelungat a adormit în Domnul în 27 Martie st. n. a. c. în al 37-lea an al etății și în al 9-lea an al preoției și al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au înmormântat luni, în 29 Martie st. n. a. c. la 2 ore după amiază în cimiterul din B.-Suseni. Borgo-Suseni, la 27 Martie st. n. 1897. Fie-i țărna ușoară și memoria eternă!

— *Ilie Cuterra*, paroch gr.-cat. în Clopodia ca soț, Aureliu, cancelist comitatens; Silvia m. Pop, preoteasă gr.-cat. și Lucreția, ca fiu și fiice; Avel Pop, paroch gr.-cat. în Ticvanu-mic ca ginere; Cornelia ca nepoată de fată; Mihaiu Gion, protopop gr.-cat. în Bogșa-montană, ca fiu și fiicele sale Corneliu cu soția Maria, Lucreția m. Porcalebu și Tabiola m. Pascu; Raveca Zsivanku cu soțul ei Vasilie, cantor episcopesc în Lugoj cu fiul lor Mihaiu, teolog de anul al IV. în Blaj, anunță trecerea din viață a soției, mamei, și soriei lor *Iuliana Cuterra n. Gianu*, întemplată în 21 Martie la 2 ore dimineața după un morb îndelungat, împărțită fiind cu sf. taine ale muribunzilor, în etate de 65 ani în al 50-lea an al fericitei sale căsătorii. În mormântarea s'a ținut în 23 Martie 1897 la 10 ore înainte de amiază după ritual bis. gr.-cat. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte s'au pus spre odihna vecinică în mormântul comunei. Fie-i pomenirea vecinic binecuvântată, și țărna ușoară. Clopodia, la 22 Martie 1897.

Pentru rezerviștii țerani. Ministrul comun de război a dat zilele acestea tuturor corpurilor de armată poruncă aspră, ca rezerviștii, cari se ocupă cu economia de câmp să fie chemați la exerciții de arme numai în astfel de timp, când puterea lor de muncă nu trebuie folosită la sămănat sau secerat.

Banii cei noi de hârtie, cari se vor introduce la noi se deosebesc mult de cei vechi. Câmpul lor e alb, ear' desenul vânt deschis. Ei vor fi tipăriți pe o hârtie asemenea celei a banilor de hârtie englezești, cari au între altele însușirea, că *dacă-i muști*, nu se rupe. Pentru pregătirea noilor bani de hârtie se cere un restimp de vre-un an, așa că ei vor fi puși în circulație abia prin luna Maiu 1898.

Roadele legilor păgânești. Încep patrioții a se îngrozi singuri de urmările legilor lor păgânești. Vicecomitele comitatului Arad, *Szatmáry Gyula*, a rugat zilele trecute pe ministrul de culte *Wlassics*, să oprească trecerea poporului la *nazarenism* și la *neconfesionalitate*, pentru-că în comitatul Aradului, ales în cercul Chișineului, a devenit adevărată primejdie lăpădarea poporului de biserică, și aruncarea sa în brațele socialismului. Nu poporul e de vină; Ungurii poartă vina și pe ei li va ajunge pedeapsa!

Batjocorirea hainelor bisericesti. Foia ungurească *Gyöngyösi Lapok* scrie, că din privilegiul căsălegiului jidovesc, un perciunat din orașul Gyöngyös s'a îmbrăcat în haine bisericesti, și-a acățat de gât o cruce, și astfel îmbrăcat umbla ca mască din casă în casă, din stradă în stradă. — Eată cât nas le-au dat Jidovilor Ungurii, cu pretinția lor!

Finanții, cu și gendarmii! În comuna *Traunan*, din comitatul Timiș, doi finanți au făcut zilele acestea cercetare la locuința fruntașului econom *Pess*. În cursul cercetării finanții s'au luat la ceartă cu *Pess*, și unul dintre ei l'a străpuns cu baioneta. Barbarii finanți numai cu mult greu au putut fi scăpați de furia mulțimei, care se adunase la locul crimei. Ei au fost aruncați în temnița din Lipova. — Adecă finanții, ca și gendarmii de barbări!

Avis economic.

Distribuire de pomi în Sibiel.

Duminecă, la 23 Martie căl. vechiu a. c. se vor sădi pomii destinați pe seama membrilor Reuniunii noastre agricole cu locuința în *Sibiel*. Acești membri sânt poștiți a-și întocmi câte o groapă rotundă, 1 metru largă și 1/2 metru adâncă; pământul mai de asupra ca mai mânos să se pună de o lătura, ear' cel scos din adâncime ca mai săracios de cealaltă lătura a gropii. Parul de proptit să fie neted, lung, oblu și gros.

Cu ocaziunea sădirii, subscrisul president va ținea demonstrații practice și asupra altor cestiuini din ramul pomăritului.

Ne permitem deci a invita la participare cât mai numeroasă.

Sibiiu, 18/30 Martie 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Dem. Comșa,
prea.

Victor Tordășianu,
secretar.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

D-na vęd. *Maria Waltner* (comisariță de finanțe) născută *Comșa*, fiica proprietarului din Beiușu, Gavrișu Comșa, a dăruit pentru cărți pe seama elevilor sërmani dela școala rom. gr.-or. din Vașcău 2 fl. precum și o 100 de caiete, pentru ce i-se aduce mulțumită și pe această cale în numele sërmanilor elevi din partea dascălului lor:

Vașcău, 10 Martie 1897.

F. Sala, inv. rom. gr.-or.

*) Pentru cele surprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Țiganul la peșit!

Un ficior trimise pe un unchiu al seu într'alt sat ca să peșească o fată bogată. El îi dete de tovarăș pe un vecin, care era de neamul lui Faraon ca se pue și el vre-o vorbă bună. După ce peșitorii ajunseră la locul cu norocul, părinții fetii începură să întrebe ce fel de om e ficiorul și ce avere are?

„Nepotul meu are doi boi“ răspunse unchiul ficiorului. „Ba patru!“ îndreptă Țiganul care voia să-și laude vecinul cât se poate de bine. Mai are și doi cai!“ „Ba patru“ grăi și de astă-dată Țiganul. „Și o sută de oi“ „Ba două sute!“ „Dar' de un ochiu nu prea vede bine“ „Ba de amândoi“ îndreptă Țiganul, dedat a spune tot mai mult.

Comunicată de I. Ciercega.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent nr. 9814. Nu e practic a pregăti însuși cerneala, căci în mic greu succede; apoi acum este foarte ieftină. De altcum recept mai bun, ca cel pomenit nu cunoaștem.

Abonent nr. 2925 (Zorlenț). E de lăudat, că voești a face de-a dreptul negoț cu poame. Pentru cotărițe te adresează la direcțiunea temniței din Aiud; scrie prin cineva ungurește. Mai capeți cotărițe la neguțătorii mari din orașe, cari aduc poame sudice (din Italia). În foaie nu putem publica, decât pe bani, căci trebuie să plătim timbru; o publicație costă 1 fl. 50 cr. de două ori 2 fl. 20 cr.

Gr. M. în Cricău. Carte de bucătărie să adă la noi; costă 1 fl. 20 cu porto cu tot.

M. în Bistrița. Pentru cartea ce-ți trebuie vorbește cu comisarul de drum din Bistrița; el te poate îndruma mai bine.

Abonent nr. 4552 S. C. în Sipeț. Pentru deschidere de boltă etc. ași bune îndrumări în „Călimdarul poporului“ eșit la noi, poate că le vom retipări în foaie. „Concordia“ de aici și credem că și Reuniunea din Făget, dă marfă cu plăcere și eștin. Scrie la amândouă și cere și povețe. — Ilustrațiile eroilor și oamenilor nostri mari urmează; acum mai curând Iancu-Datine dela pomeni etc. publicăm.

I. I. J. în Zgr. Partea a doua a coresp. o vom folosi altă-dată, partea primă ese azi.

Mai multora, cari ne-au trimis poezii populare, îi rugăm să fie cu răbdare, căci ne având loc mult, numai pe rând le putem scoate.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 27 Martie n.

Budapesta: 8 84 89 52 43

Tragerea din 31 Martie n.

Sibiu: 78 84 63 71 4

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 23 Martie: Agnita, Uifalëu (Szt. Egyházos-Ujfalú).**Luni, 24 Martie:** Vorumloc, Hida.**Mărti, 25 Martie:** Iliia-murășană, Hășmașul-Lăpușului, Viștea-inferioară.**Joi, 27 Martie:** Brad, Murăș-Oșorheiu.**Vineri, 28 Martie:** Uioara.**Sâmbătă, 29 Martie:** Blaj, Dicio-St.-Martin, Kutyafalva, Măgheruș.**Călindarul săptămânii.**

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
	Dum. 4-a în post, gl. 4 sft. 1		răs.	ap.
Dum.	23 Cuv. Nicon	4 Isidor	5 35	6 25
Luni	24 S. P. Zaharia	5 Vincenție	5 33	6 27
Mărti	25 (f) Bunavestire	6 Călestin	5 31	6 29
Merc.	26 Sob. Arch. Gavriil	7 Hermann	5 30	6 30
Joi	27 Cuv. Matrona	8 Albert	5 27	6 33
Vineri	28 Cuv. Ilarion	9 Maria	5 26	6 34
Sâmb.	29 Cuv. Marcu episc.	10 Ezechiel	5 25	6 35

Daruri potrivite de Paști.**Mășine de cusut Wertheim**

cu cusătură dublă.

Fabricat germân de clasa primă, pentru folosință în casă și în industrie, furnizor din Viena la ori-care loc din monarhia Austro-Ungară. [1069] 1-5

Mașină cu tălpi (Hocharmige) fl. 35.50

Mașină de mână (Hocharmige) fl. 31.50

Mașină Ringschiff fl. 49.

30 de zile timp de probă 5 ani garanță.

Ori-care mașină, care în timpul de probă nu se va dovedi de corăspunzătoare, o primesc îndărăt pe speșele mele.

Prospecte și mostre de cusut la cerere se dau gratis.

Casă de mașine de cusut.

Louis Strauss

Firmă improtocolată.

Furnizor al

„Reuniunii amplotiaților c. r. de stat“.

Viena, IV., calea Margarethen nr. 12/bl.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare cu preț foarte scăzut:

Părți alese

din

„Istoria Transilvaniei“

pe 200 de ani din urmă (3 volume mari)

de

George Barițiu.

Partea întregă costă acum numai fl. 6.50 broș., leg. fl. 8.60.

Se vinde însă și câte un volum și costă

Vol. I. (775 pagine) broș. fl. 2.50, leg. fl. 3.50.

Cuprinsul: După introducere și câteva schițe biografice cuprinde un lung șir de întâmplări dintre anii 1683 până în preajma zilelor din 1848 (răsmirița) și

un adaus cu 44 documente.

Vol. II. (800 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: lucrurile și întâmplările mari din anii 1848 până la 1860 și

un adaus cu 36 documente.

Vol. III. (625 pagine) broș. fl. 2.—, leg. fl. 3.—.

Cuprinsul: întâmplări dintre anii 1860 până la 1883 și apoi un lung șir de lupte politice și naționale românești purtate cu mari jertfe și cu mult curaj și

un adaus de 96 documente.

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
a societății comerciale**„CONCORDIA“**

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerintele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zăhar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fructe sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc.

diferite sămințe agronomice plombate și scutite de rocină cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabile (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt,

semnăm cu toată stima

„Concordia“,

societate comercială pe acții.

[1039] 2—

Întreprindere ardeleană specială

pentru lucrări de cement-beton și asphalt

Demeter Gärtner & Comp.

Brașov—Sibiu

primesc spre executare

lucrări de beton de tot felul:

canalisări, fundamentări, arangiere de băi, poduri și tuneluri, basenuri, pavajuri, curți culine de spălat, terase, trepte (cu un sistem propriu) ca specialitate proprie:

asphaltare

de pavaj, drumuri, intrări la curți, pivnițe, magazinuri de bucate, stirpirea totală a așa-numiților bureți de părete după un sistem probat, uscarea pe lângă garanție a locuințelor umede.

Coperișe de casă

cu țigle de cement (Hockenfalz-Zementziegeln), cement de lemn, cartonagiu de coperit (Dachpappe).

Deposit de fabrică din tot felul de produse de asphalt, asphalt de izolare, lespezi de izolare, asphalt de fundament, masa de coperit sistem Hütl etc., țevi de cement, țevi de petriș, lespezi de cement, lespezi de Metlach de tot felul.**Deposit de cement de Portland și cement roman.**

Proiecte și preliminară de spese gratis.

Representant pentru Sibiu: dl **W. Leonhardt.**

Biroul: Strada Cisnădiei nr. 43.

[878] 7—10

CAROL F. JICKELI, SIBIIU,

[2827] 17— recomandă:

mașina de măcinat carnea
galvanisată argintiu.Constă numai
din două părți,
părțile de
întregire nu
sunt
trebuincioase.Părțile tăietoare
se ascut de sine
la întrebuintare.Vinele se prelucră tot așa de mărunt
ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea
mașinii urmează cu totul de sine, prin
aruncarea unei bucăți de pâine în lăuntru.**Se capătă în patru mărimi:**

	Nr. 2	4	6	8	
macină pro minută	1/2	1	2	3	chilogramme.
Prețul	fl. 3.40	4.60	5.60	7.90	

Fabricatele mele

sunt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remon-
toir-argint ^{800/1000} fl. 6.—; remon-
toir-anker Spirai-Brequet 15 bu-
căți, fl. 10.—; 16 bucăți, 1 cu-
cioară, calpac de sticlă fl. 12.—
Orologiu deșteptător, anker, lu-
minător, calitatea primă fl. 1.70.Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Re-
gulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Ca-
talog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage,
regulatoare, obiecte de aur și argint, până la
cea mai fină sortă se trimite franco și gratis.Ce nu convine, se schimbă sau se restituie
prețul. [2252] 8—10**Eug. Karecker, fabrică de oroloage.**

46. Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

Lucru solid, durabil și elegant.

Sibiiu, Strada Măcelarilor Nr. 37. Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că
în lucrătoria mea de păpucărie efectuesc tot felul de
încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot
felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate;
oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și**
prompt executată.Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărît -- de aci încolo
— a cerceta toate târgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru
bun și durabil executat în lucrătoria-mi proprie, ear'
nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiiu, în Martie 1897

cu distincă stimă

Constantin Dragoș

măiestru pantofar.

[918] 5—10

Marfă gata din materialul cel mai bun.**Lanțul de oțel patentat „Goeppinger“**
cu zale fără fertură (neforostuite)este conform constatării oficiale de 2—2 1/2-ori mai tare decât lanțurile
celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebuinteze cu deplină sigu-
ranță cu câțiva numeri mai subțire, decum e posibil aceasta la lanțuri
forostuite; prin aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.**Deci lanțul de oțel patentat este lanțul cel mai ieftin.**Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se
află în deposit la

[2826] 12—25

Carol F. Jickeli, Sibiiu.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrei Török**Fabrică de mașini agricole în Sibiiu**recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țeară
și străinătate și de multe-ori premiate.Tot felul de **pluguri** — pentru mersul ușor și bun al plugurilor
mele dau garanță — **mașină de tăiat** de ale lui Haerling și în
deosebite mărimi, **teascuri** pentru stoarcerea oleiului, mustului de stru-
guri și de poame, toate de un sistem probat ca bun, **virtej** (găpel) pentru
câte 1—4 cai, **m șine de îmblătit** (trierat) de mână, cu virtej, și
cu vapori, mașini pentru alegerea grâului în 4 deosebite mărimi, mașină
pentru desfacerea **cucuruzului**, **moară pentru păsat**, **pumpe** pentru
afunzimi până la 20 metri, **mașini** de séménat și triere, grape și altele:Mai departe eu port neguțatorie de fer cu un mare magazin de ni-
covele, foi, mașini pentru șiroafe și pentru găurirea ferului, tinichea (pleu)
pentru coperișe, șindile, apoi tot felul de alte instrumente și unele de
lipsă făurarilor și lăcătarilor, toate de cea mai bună calitate. [314] 8—26

Intemeiată la anul 1857

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.